



Nr. 1.

1927. a.

Lugemistuba

2.2.27

SP. 5457
ENSV
Riigilise Amalike
Rahmatukogu

RE
K

Eesti-Poola petrooleumi ühisus

„Eestipolmin“

Poola Riigi Naftasaaduste vabrikute peaesitus Eestis.

Soovitab

esimesest allikast odavate hindadega
kõiksugu naftasaadusi tsisternides ja vaatides:
mootori naftat, bensiini, masina-,
mootori-, auto- ja tsilindri-õlisid
ja teisi naftasaadusi.

Firmal on oma osakonnad Tartus, Pärnus
ja Viljandis.

TALLINN, Müürivahe 16, uks A

Kõnetraat 14-95 & 15-64.

„Eestipolmin“

3. aastakäik.

3. aastakäik.

Sotsiaalpoliitilise kuukirja **„Töö ja Terwise“**

**tellimiste vastuvõtmine 1927. a. peale
kestab edasi.**

„Töö ja Terwis“, Eestimaa Haigekassade Liidu häälekandja, ilmub endisel kujul ja endises suuruses (16–24 lhk.), tuues ülewaateid ja artikleid töölis-, töökaitse-, kinnituse-, terwishoiu-, hoolekande j. t. sotsiaalküsimuse aladelt, kirjutusi selgitavate piltide ja joonistustega. Eriti kawatseb „Töö ja Terwis“ käesolewal aastal oma lugejaid tutvustada tööstulise töö seadusega wõi töökaitse seadustega, äratuues neid ühes seletustega. Huwi töölistonnas peaks weel äratama kirjutused ja näpunäited tööliste terwishoidlise spordi üle.

Tellimishind (postiga): 12 kuud (12 numbrit) — 120 mrk., 6 kuud (6 numbr.) — 60 mrk., 3 kuud (3 numbr.) — 30 marka. Üksiknumber 10 marka.

Tellimisi wõtawad wastu kõik postiasutused ja haigekassad.

Talituse aadress: Tallinn, Tatari tän. nr. 15, „Töö ja Terwis“.

Meri- ja kalamehed,
kes on huwitatud meri- ja kalaasjandusest,
telliwad omale ajakirja

„Laewandus ja Kalaasjandus“

Tellimishind :

Aastas (12 numbrit) – 250 marka.

Tellimisi wõtawad wastu kõik postiasutused.

Toimetus ja talitus: Tallinnas, Merimeeste Kodus,
Uus-Sadama tän. 11-a.

Toimetuse telefon 41-48, talituse telef. 40-34.

SIDE

Lugemisaeg 3.30/4

Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskliidu häälekandja.

Toimetuse kolleegium: **A. Lepp** (üldriigiteenijad – kolleeg. esimees), **J. Koff** (post), **J. Rukki** (raudtee – kolleeg. sekretär), **A. Michelson** (vastutav toimetaja).

Tellimise hinnad: Aastas postiga . . . Mk. 200.— Poolaastas " 100.— Üksiknumber 20 mk.	Ilmub 1-2 kord kuus Tellimisi võetakse vastu igas ra-dteejaamas, raudtee ladudes, Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskliitu kuuluvate orga isatsioo-nide ja nende osakondade juhatuste juures, kõigis postkontorites ja lehe tellimiskohtil. Toimetus ja talitus: Tallinna, Tehnika t. 16. Telefon: Balti keskjaam 221.	Kuulutuste hinnad: Terve lehekülge Mk. 2000 Pool 1000 Veerand 750 Kahesandik 500 Tekstis 50 prots. kalla.
--	--	--

Nr. 1.

Jaanuar 1927 a.

IV aastakäik.

Majanduslik
Toimetuskogu

Aasta vahetusel.

Algades uut aastat, uut aastakülmust värskendatud töökava või elarve järele, peatub igaüks silmapilgu ka mõõdunu juures, vaatab tagasi läinud aasta tegevusele, et algatavat – kui mitte paremini – siis vähemalt võrdsele eelmisele püüda mõõda saata. Ei saa talitada teisiti ka riigiteenijaskonna pere. Aasta vahetusel pöördub temagi pilk tagasi läbielatu peale, et otsustada, kuidas täitis mõõdunud aasta riigiteenijaskonna pere soove, mis ta temale andis ehk mida võitis?

Majanduslikult viletsamaks aastaks riigiteenijad mõõdunud aastat üldiselt just nimetada ei saa, kuna viimane oma eelkäijaga – 1925. aastaga – võrreldes ses suhtes veidi heledamaks osutus. Poolekuu-palkade näol antud toetused 1926. a. olid sagedamad, aitasid lahendada nii mitmelgi kriitilisel silmapilgul teenijaskonna majandushäda, mis otse katastroofiliseks kujunemas. Osaliselt tõi see aasta aga mõnesegi riigiteenija perekonda suuri viletsusi, jättes neid leivast ilma, heites saatuse hoolde ehk juhtides tööta-tööliste ritta; need olid ohvrid teiste kaasteenijate elu parandamiseks, ja nende arv algatud aastal töötab kahjuks veelgi suurena. Üldiselt oli mõõdunud aasta riigiteenijaskonna perele võitlusaastaks enese olemasolu eest. Märksa energilisemalt kui ialgi enne jatkas organiseeritud teenijaskond võitlust palgaolude parandamiseks, oma õiguste ja vanaduskindlustuse nõutamiseks, seks oma ridu kaugelt suurendades ja Keskliidu ümber kokku koondades. Erilist hoogu oma organiseeritud ridade laiendamises näitasid raudteelased, luues mõõdunud aastal tervelt kolm

uut kutseorganisatsiooni ja tuues juure R. ja O. teenijate Keskliitu üle 3000 uue kaasvõitleja; sama oli märgata ka mõnes teises riigiteenijate organisatsioonis. On aru saadud, et ühenduses koondub jõud ja ühisel tahtel ning koondatud jõul võib nii mõndagi korda saata, mis üksikult võimata.

Tahet organiseerimiseks toetas mõõdunud aastal omalt poolt eriti valitsuse kavatus vastava seaduse eelnõuga üht osa riigiteenijast nende õigustes piirata ülemääralisteks ehk vabateenijajaks jättes. Õiguste piiramise hirm sundis organiseeruma ka seda osa teenijaskonda, kes tänini organisatsioonide vastu passiivsed olnud, neist tagasi hoidunud. Nii mõõdunud aasta. Eelolev aasta töötab riigiteenijaskonnale olla aga veelgi rohkem saatuslik. Kõik mõõdunud aastal riigiteenijaskonna vastu sihitud kavatsused ja nende huvides ehk huvide vastu mõeldavad seadused omavad sel aastal lõpukuju. Vähemalt peaksid omama. Sellega töötab algatud aasta olla riigiteenijaskonnale loodetavasti ka viimaseks raskemaks võitluse ajajärguks. Samuti peaks uuel aastal ununema ka see tuntud poliitiline hüüdsõna „koosseisude koondamine“.

Missuguses suunas peaks riigiteenijaskond oma tegevust jätkama sel nii tähtsal aastal, kus kaalul tema saatus?

Samas suunas ja samas meeleolus, millise ta omanud läinud aastal ja veelgi energilisemalt tegutsedes. Ainult oma ridade koondamisega saame üle meid ähvardavaist raskusist, ainult ühisel jõul suudame midagi ära teha. Ja seks jõudu ning kindlat tahet!

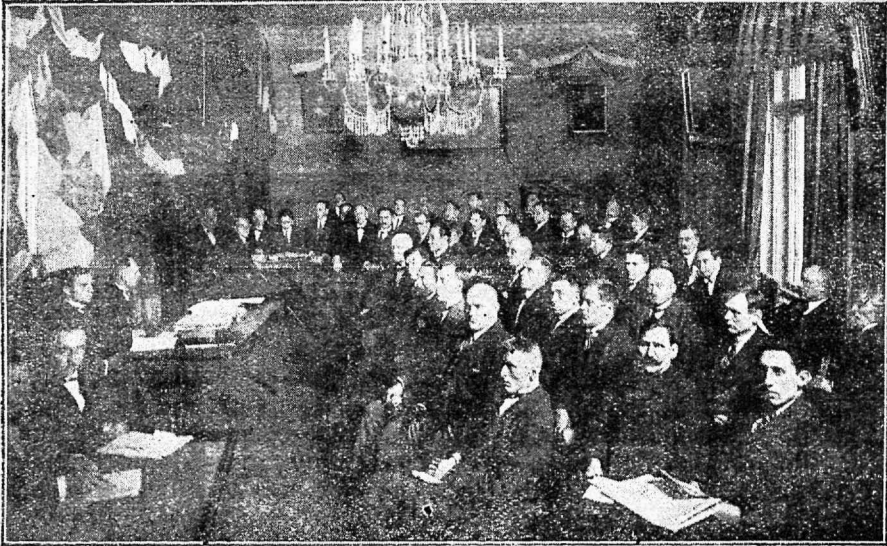
-es-

Balti riikide riigiteenijate II konverents Tallinnas.

Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskliit kavatses käesoleva aasta kevadel kokku kutsuda Tallinnas Balti riikide riigi- ja omavalitsusteenijate II konverentsi. Konverentsist võtavad osa peale Eesti veel Läti,

seisukorra kindlustamise ja palgavõitluse taktiliste võtete ühtlustamise küsimused.

Balti riikide riigi- ja omaval. teenijate I konverents peeti Riias 14.–16. veebruaril 1925. a.



Balti riikide riigiteenijate I konverents 1925. a. Riias. Plenaaristung.

Leedu ja Soome organiseeritud r. ja o. teenijate esindajad. Konverentsile saadab iga eelpoolnimetatud riik arvatavasti mitte üle 5 esindaja, nii et konverentsist osavõtjate üldarv üle 15–20 isiku ei tõuse. Konverentsi päevakorras on peasjalikult Balti riikide riigi- ja omaval. teenijate õigusliku

Osa võtsid Eesti esindajatena sellest konverentsist: J. Laak, H. Nurk (keskliit), A. Lepp, E. Nerep (üldriigiteenijad), A. Michelson, Pirn (raudtee), J. Zolk (mets), Eisenberg (aktsiis), Treier (toll), A. Janson (õpetajad), J. Koff, P. Vilukas (post) ja Grohmann (juriidiline nõuandja).

Palgavõitluse kroonika.

Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskliidu informatsioon.

Riigiteenijate uued palgad. 10. jaanuaril s. a. esines Keskliit rahaministri kaudu V. valitsuse ees palvega, et kõigile riigiteenijaile, kui uued palgad hiljemalt 1. jaanuarist s. a. maksma ei panda, saaks välja makstud s. a. jaanuarikuu lõpul toetusena ühe kuu palk, — kuid mitte alla 4000 ja üle 15.000 marga, — ja neile kes õigustatud on saada perekonnaabiraha — lisaks perekonnaabiraha ühe kuu palga määral. Valitsuse otsus lisatasu asjus on veel tegemata. On peaaegu kindel, et valitsus enne 1. aprilli ei suuda uusi palkasi maksma

panna. Seda tõendab ka see asjaolu, et riigikassa rahaministri ülesandel, ringkirjaga 5. I. s. a., kõigi riigikeskasutuste poole on pööranud palvega, teatada hiljemalt 1. veebruariks, kui palju on kindlasti loota ülejääke 1926/27. a. kulude eelarve järgi. Need ülejäägid on, riigikassa ringkirja järgi otsustades, tarvilikud selleks, et otsustada, kas riigiteenijaile oleks veel võimalik ning kui palju kuni 1. aprillini lisapalke maksta. Arvestades andmete kogumise tähtajaga (1. II. 27.), tuleb oletada, et lisatasu küsimus alles

veebruari valitsuses otsustamisele võib tulla. Kuuldavasti kavatakse valitsus selle tõttu, et lisatasu väljamaksmist on loota alles veebruari keskel ehk koguni lõpus — veebruarikuu palk välja maksta veebruari esimestes päevades.

Riigiteenijate koosseisud. Vab. valitsuse otsusega 5. I. s. a. peavad riigikeskasutused esitama rahaministrile kuni 20. jaanuarini s. a. asutuste määraliste ja ülemääraliste ametnikkude koosseisud, arvestades V. valitsuse poolt riigikogule esitatud koosseisu seaduse eelnõus ettenähtud palgaastmetega ja ametnikkude arvu koondamisega, mida V. valitsus peale tähendatud eelnõu esitamist maksma pannud, samuti koondamisega, mida asutused ise veel läbi viia võimalikuks peavad.

Mis selle valitsuse sammu taga peitub, näitab lähem tulevik. Teatavasti pole riigiteenijate koosseisude seadus veel otsaga riigikogu rahaasjanduse komisjoni jõudnud — on praegu ikka veel alamkomisjonis.

Et neil päevil rahaasjanduse komisjonile riigi 1927/28. a. eelarve läbivaatamiseks esitatakse, mis tingimata enne 1. apr. tahtakse vastu võtta, siis on vaevalt loota, et riigiteenijate koosseisude ja tasude seaduse saatus 1. aprilliks lõpulikult otsustatakse. Sellega nähtavasti arvestabki valitsus, kes kuuldavasti kavatakse kesk-asutuste poolt 20-maks jaanuariks esitatud koosseisudega esineda iseseisvalt riigikogule, paludes viimaselt nende elluviimiseks volitusi.

Ülemääraliste riigiteenijate küsimus. Teatavasti andis rahaminister 1. a. detsembri algul lootust, et n. n. ülemääraliste koosseisudes võetakse vabapalgalistena. Koosseisudesse võtmise küsimus on kahjuks praegugi ikka veel lahtine, kuna aga ülemääralistele teenistusõiguste andmise küsimus natuke edasi nihkunud on. Nimelt on uude tasude seadusse (§ 2) sisse võetud valitsuse poolt järgmine lõige: „Ülemääralsed riigiteenijad loetakse vabateenijateks ja nende kohta on vastavalt maksev riigiteenistusseadus.“

Meie kutseorganisatsioonid.

Metsateenijate ühing.

Metsateenijate ühingsusse kuulub 80 osakonda umbes 2000 organiseeritud teenijaga. Osakonnad asuvad laiali üle maa metskondade juures, mis nende koondamise ja organiseerimise raskeks teeb, kuid siiski on metsateenijad oma koonduse tähtsust hinnanud ja kõigist raskustest üle saanud. 1926. a. jooksul on ära peetud mitu juhatuse koosolekut ja ülemaaline metsateenijate kongress. Metsateenijate esitus võttis osa riigi ja omavalitsuse teenijate keskliidu poolt 17. ja 18. oktoobril kokkukutsutud riigiteenijate üldkongressist 6 saadikuga. Ühing andis 1926. a. kuuendat aastat metsa- ja jahiasjanduslist kuukirja „Eesti Mets“ välja ja kirjastas „Metsa- ja jahimehe kalenderkäsiraamatu“. Lahendas mimesugusi osakondade ja liigete vahelisi küsimusi ja arusaamatusi. Metsateenijad kuuluvad oma keskjuhatuse kaudu ülemaalse riigi ja omavalitsuse teenijate keskliitu, tegutsedes viimasega kontaktis, ja on ka kõik keskliidu poolt ettevõetud samumud riigiteenijate palkade ja õiguslise seisukorra parandamise asjus omaks võtnud. Et aga metsateenijate teenistus teistest riigiteenijatest oma eriala tõttu tunduvalt erineb, on metsateenijate ühingu keskjuhatuse üle-

maalse keskliidu teadmisel ja nõusolekul mitmes eriküsimuses esinenud iseseisvalt metsade peavalitsuse, põllutööministri, vabariigi valitsuse ja riigikogu ees.

Metsateenijate üldine majandusline olukord. Nagu ajakirjandusest peegeldub ja linnades asuvatest ametkondadest kuulub, näib paljudel kodanikel, asutuste juhatajatel ja võib olla ka vabariigi valitsuse liikmetel arvamine olevat, et metsateenijad majandusliselt kaunis heas olukorras elavad. Tuuakse ette metsateenijatel kasutada olevaid, kuid teistel riigiteenijatel puuduvaid mõnususid, nagu: palgamaa, korter jne. Sealjuures aga unustatakse ära hulgalised teist keelt kõnelevad faktid: 500-margaline metsavahi kuupalk, lausa kõrkjaid kasvatav sooheinamaa riba ehk mitu aastat remonteerimata kaelalangev eluhoone*) ja muud sellesarnased nähtused.

Metsateenijate olukorda ülistavad näited saavad sihilikult metsateenijate ameti-alaliste vaenlaste poolt esile toodud. Mõned näited, mis tööoludele vastavad ja mõne ük-

*) Vaata ülesvõtteid tänases numbris.

siku erilistes tingimistes oleva kõrgema metsateenija kohta käivad, ei või tervele metsateenijate perele omaks lugeda.

Metsateenijad, kes aga tegelikult suures enamuses raskes majanduslises seisukorras asuvad ja vaeselastena riigi suuremat vara ja tuluallikat – metsa – kasvatavad ja hoiavad, arvavad, et neid teiste riigiteenijatega majandusliselt enam-vähem ühesugusele alusele peaks seatama ja nende õiglasel nõudmised ka tähelepanemist peaksid väärima.

Palk. Metsateenijate ühingu keskjuhatus on mitmel korral valitsuse tähelepanu selle peale juhtinud, et alamate metsa-

määratud, sellest kasutada olevat palgamaa renti ja hoonete üüri maha arvates.

Pension. Riigi ja omavalitsuse teenijate pensioni seaduses ei ole metsateenijate endist teenistust erametsaomanikkude juures, s. o. enne metsade riigistamist, arvesse võetud. Ehk küll mets varem erametsaomanikkude valdamisel oli, siiski olid ju metsateenijad sel ajal üldrahvamajandusliste tarbete rahuldamiseks ametis ja peaks see aeg niisama kui eraraudteetöötajatel ja õpetajatel pensioni määramisel arvesse võetama.

Mets on suurema riigivarana riigistatud



Torma metskonna, Oti vahikonna metsavahi elumaja.

teenijate rahapalk on võrreldes teiste riigiteenijate palkadega liig väike. Palgamääramisel võetakse alati arvesse metsateenijate tasuta kasutada olevaid soodustusi – palgamaa, korter – sealjuures ei arvestada aga sellega, et neid maid ja hooned harilikult keegi rendile võtta ei taha hinnaga, mida see palgamaana metsateenijal maksma läheb. Viljaikalduste tõttu, nagu mõõdunud aastatel juhtus, jääb metsateenija sageli oma „arvatavasti palgast“ ilma. Peale selle pole paljudel puhttehnilistel põhjustel (elukohat linnas) metsa sees võimalik neid naturaalselt kasutada, ehk kui – siis vähesel määral, kuid neile ei saa siiski üldiste palganormide tõttu rohkem rahapalka maksta. Metsateenijad leiavad õiglasema olevat, et neile nagu iga teisele riigiteenijale saaks keskliidu nõudmise alusel kindel rahapalk

ja tema kasvatajat, ravitsejat, ja hoidjat, kelle hoole all ta selleks suureks varanduseks sirgunud, peaks õigluse põhimõttel teenete kohaselt hinnatama ja tema teenistuse aega ka erametsas pensioni saamise õiguseks lugema. Alametsateenija toimis alati rahva huvides, täites puht tehnilisi ülesandeid, mispärast nende süüdistamisel rahvakurnamises ei ole mõtet. Metsateenijat, kes seda metsa kasvas, mida vabariik praegu kasutab ja oma tähtsamaks tuluallikaks peab, ei tohiks pensioni määramisel ära unustada. Kirjeldatud motiividel on metsateenijate ühingu keskjuhatus riigikogu sotsiaalkomisjoni ees märgukirjaga esinenud, et rahvaesitajad metsateenijate õiglasel nõudmisi rahuldaksid, kuid kas selle ka tagajärgi saab olema, on küsitav.

Metsateenija õigused. Vaba-

riigi valitsuse poolt riigikogule esitatud koosseisude seaduse kavas on riigiteenijate liigitamisel ametnikkudeks, vabapalgalisteks ja ülemääralisteks metsavahid — ülemääralsed, keda päeva pealt ametist lahti võib lasta. Viimane asjaolu teeb metsavahtide juba niikuinii raske ja keerulise olukorra veel tumedamaks, sest kohast päeva pealt lahkuma sunnitud ei kaota nad mitte üksipäinis suurema osa oma palgast — rahapalga lisana tasuta kasutada antud maa sissetulekust, vaid kaduma läheks ka selle maa-ala harimise peale kulutatud töö ja kapital. On teada, et politseiteenijaid liht-

juhatus ja R. ja O. teen. keskliit on uuesti sammusi astunud, et metsavahid ikkagi koosseisu saaks võetud.

Lisatasu. Metsateenijad on väljaspool metsateenijate otsekoheste kohustuste täitmist ka riiklises metsaümbertöötamises tegevad, millise töö eest lubatud lisatasu maksmist on keskjuhatus poolt senini nõutud, kuid tagajärjeta.

Ajakiri. „Eesti Mets“ on eriajakiri ja tema tellijad ja lugejad suuremalt osalt metsa- ja jahimehed. Ajakirja siht on oma lugejate silmaringi laiendada ja nende hariduslist tasapinda tõsta. Eriaja-



Torma metskonna, Ohtu vahikonna metsavahi rehe, mille paranduseks 3-4 aastat summe nõutud, kuid hoone ei jõudnud ära oodada ja langes sisse.

kordnikust peale riigiametnikkudeks kavatsetakse lugeda. Ei saa salata välispolitsei ametnikkude vastutusrikkust, mis kodanikkude isiku ja varanduse kaitsemisega nende peale pandud on, kuid niisama ei tõhiks surnuks vaikida ka metsavahi õlgadel laskuvate kohustuste tähtsust, mis riigi suurima tuluaallika — metsa-kasvatamise ja otstarbekohase realiseerimisega otsekohe seotud on. Alammetateenijatel on oma tegevuse piirkonnas politsei kohuseid täita (metsas toimepandud kuritegude jälgimine), seega on nad kohapealsed riigivõimu esitajad ja teostajad, mispärast tuleks ka metsavahid endiselt riigiametnikkudeks edasi jätta, nagu see metsaseaduses § 63. ette nähtud on. Riigikogu koosseisude komisjon, kus see arutusel oli, lükkas selle tagasi, kuid kesk-

kirjadel ei ole mitte kerge ilma toetuseta läbi saada, mida tõendab asjaolu, et neid ajajooksul mitmed tõusnud ja lugejate puudusel surmale suikunud, kuid metsamehed on oma ajakirja alles hoidnud ja isegi selle sisu ja välimust kord-korralt täiendada suutnud. Kui pilku „Eesti Metsa“ tellimiste raamatusse heita, siis nähtub paljudes metskondades, et metsateenijad peaaegu kõik lehte tellivad. Väike protsent on neid, kellel ei näe tahtmist olevat oma ajakirja toetada, ega ka omi teadmisi täiendada. Metsateenijale seab elu alatasa uusi nõudmisi üles tema teadmiste ja ametioskuse alal. Iga mõõduv aasta annab meile ikka enam ja enam õpetatud metsamehi ja need, kes ajaga sammu ei taha pidada ja omi teadmisi ei täienda, on sunnitud metsa-

teenistusest loobuma ja ruumi andma nendele, kellel sel alal rohkem teadmisi ja oskust.

Metsateenijate Ühingu Kesksuhtatus ja saadikud Keskliidus. 28. nov. läinud aastal ärapeetud üleriiklises metsateenijate kongressil valiti ühingu kesk-

juhatusse: esimeheks – Joh. Ohaka, sekretäriks Chr. Leilop ja laekahoidjaks O. Uusitalu. Ametita juhatusse liigeteks O. Luiga, A. Välja, A. Auksmann, G. Jäger. Sama kongress valis Keskliidu saadikutekogusse F. Reidolfi, Joh. Ohaka ja A. Välja.

–k.

Kuidas välismaail korterikriisi lahendatakse.

Huvitavaid andmeid pakub „Zeitschrift des Internationalen Eisenbahnverbandes“ korteriküsimuse lahendamise kohta raudteeteenijaskonna huvides Prantsusmaal. Toome siin arvud selle üle, mis viimaste aastate jooksul Prantsusmaa viis suuremat raudteetseltsi korda saatnud.

1925 a. 31. detsembriks oli Prantsusmaa lääne-raudtee oma teenijaskonnale võimaldanud 7.600 korterit (välja arvatud 3.500 ametkorterit jaama hoonetes ja teevalve teenijaskonna majad) hinnaga, mis märksa madalam ehituskapitali laenu protsendist. Üle 11.000 teenija on leidnud korterid neis raudtee-elumajades. Ehituskapital 7.600 korteri jaoks ulatas 102 miljoni frangini. Seltsil on kanda protsentide, amortisatsiooni ja ehituste korrashoidmise kulude kattteks aastas 5.500.000 franki (saadav üüriraha maha arvatud). Peale selle on selts 1925 a. 31. detsembriks oma teenijaskonnale võimaldanud 1.416 hypoteeklaenu ja palga ettemaksu väga väikese protsendi eest elumajade ehitamiseks ehk ostmiseks. Nende laenude tasumata osa on üle 6. miljoni frangi suur.

P. –L. –M. (Pariis-Lyon-Vahemere) raudteel seisab 16.424 korterit, osalt teenistuse huvides, osalt korterivaestes kohtades, raudteeteenijate tarvituses. Nendest on 2.464 aialinnades jaamade ehk töökodade läheduses. Ehitusel on 180 uut maja. Aedade arv: 2.464 elumaja jaoks aialinnades ja 5.800 teevalve majade juures. Peale selle üürib selts teenijaile oma ehituskruuntidel ligi 7.100 aeda vähese tasu eest. 1925. a. müüs selts teenijaskonnale 24 krunti, kokku 26.915 klm. suuruses väljaspool raudtee piirkonda asuvast maast. Teisest küljest kasvab nõudmine lühikeseajaliste ja hypoteeklaenude järgi üksikute teenijate poolt majade ostmiseks ehk ehitamiseks. 1925. a. jooksul anti 407 ettemaksu ja laenu. Kuni 1925. a. 31. detsembrini sai rahuldatud 802 laenupalvet 6.192.000 frangi suuruses sum-

mas, sellest 3.057.500 fr. 565 lühikeseajalise laenuna ja 3.134.500 fr. 237 hypoteeklaenuna.

P. O. (Pariis-Orleani) raudtee on ehitamise ja ostuteel omandanud 500 korterit, kuhu 1.800 inimest mahutatud. Selleks tarvitati 5.000.000 franki. Peale selle on antud teenijaile 1.500 laenu 1.360.000 fr. suuruses summas majade ehitamiseks; see kaudu püstitati 494 elumaja, millistes 2.400 inimest elab.

Lõuna raudtee poolt teenijaskonnale võimaldatud korterite arv ulatab 560. Nendes elutseb 2.400 inimest. Laenu on antud 140 isikule, kokku 2.300.000 franki.

Põhja raudtee, kelle ehitustest $\frac{3}{5}$ täiesti hävitatud sai, on oma kodude kordaseadmiseks 11.141 korterit 32 aialinnas ehitanud.

Eelmised andmed näitavad, kui tõsiselt ja viljakalt Prantsuse raudteeteenijaile nende olukorra parandamiseks eraraudteetseltside poolt vastu tullakse. Kuid seevastu on meil raudteeaste korterikriisi lahendamises praegu täieline seisak, ehk korterite ehitamine edeneb niivõrd figusammul, et väiksel ametnikul kümneid aastaid oodata tuleb kuni omale ajakohase ja palgale vastava korteri saab. Kõrgemapalgalistel ametnikkel, n. n. juhtiv-jõududel, on enamjaolt mõnusad ja odavad korterid reudteemajades olemas, seepärast puudub neil huvi ka väikeste vendade eest hoolitsemiseks.

Oleks ammugi aeg intensiivsemalt tegutseda, et korteriehituse asi laiemale alusele paigutataks, kas ehituslaenu nõudmise näol valitsuselt, või pikaajalise laenu võimaldamisega hypoteekpanga poolt. Ehk jälle erifondi asutamise kaudu, eraldades raudteevalitsuse puhaskasust seks otstarbeks summe. Tähendatud laenusid võiks tarvitada osalt uute majade ehitamiseks raudteevalitsuse ettevõtet eriti väiksemapalgalistele 1–2 toa suuruste korteritega, ehk laenu andmiseks neile, kes omal riisikol iseseisvalt

sooviksid ehitada — alustel, nagu see riigi ehituslaenu määrustes ette nähtud. Eriti Tallinnas asuvail ametnikkel oleks soodne Nõmme-Pääsküla rajoonis hiljuti planeeritud krunte 99 aasta peale madala rendi eest saada, kuhu odavaid 1–2 korteriga aialinna maju võiks püstitada.

Nii ehk teisiti peaks korteriküsimuse lahendamine peatselt päevakorda võetama. Selleks tuleks eriti keskühingul välja astuda, nõutades raudteevalitsuselt laiemat ehitustegevust korterite suhtes, kui ka välja töötades vastavad kavad ehituskrediidi võimaldamiseks ametnikkele.

Riigiteenija kodukolle lagunemas.

(järg.)

Lindudel on pesad, rebastel koopad, kuid riigiteenijal puudub võimalus kodukollet asutada. Ja ometegi pesitseb loomusunniliselt igas elavas olevuses salajane igatsus oma kodukolde järele, kus valitseks omaette ilm, mis kaitstud väliste tormide ja vintsutuste eest, kuhu põgeneda hetkeks et eluvõitluses saadud haavu ravitseda, puhata ning energiat koguda uueks võitluseks. Riigiteenija põues pesitseb sama igatsus oma kodukolde järele, mille asutamiseks ta eluaeg ämbliku usinusega töötab. Kuid riigiteenija kodukolle on alaliselt tormide vintsutada tuulte keerises, kuhu mured uksest ja aknast sisse hiilivad.

Kuna intelligent inimene oma hingelaadi poolest häbeneb enese viletsust avalikult paljastada, siis jääb ühiskonnale pilt riigiteenija perekonnaelust ja ta hingelistest läbielamustest tumedaks, mispärast valitseb isegi arvamine, nagu mõni parempoolse poliitilise rühma häälekandja kuuldavale toob, et riigiteenija perekond on küllalt kindlustatud, sest ta saab ju perekonnaabi- raha ja prii arstiabi.

Asjata on riigiteenijad senini oma viletsust varjanud ja sellest häbi tunnud, mida tõlgitsetakse võõriti, riigiteenijate kahjuks. Mitte riigiteenijate häbi ei ole nende vaesus, vaid nende häbi, kellest ripub ära riigiteenijate olukorra parandamine. Asjata on riigiteenijad senini vaikinud, oodates eestkostjat, kes nende olukorrasse süveneks, et seda parandada, korraldada. Kui sa vaikides kannatad, siis minnakse sinust ka tähelepanemata mööda. Sellepärast tuleb riigiteenijatel avalikult häält tõsta oma ajakirja kaudu, paljastades oma olukorda seni, kuni isegi kurdid seda kuulavad ja pimedad näevad.

Nagu eelpool (vaata Side N. 13.) juba tähendasin, võib riigiteenija saadavast palgast (ka perekonnaabiraha juurde arvatud) välja anda päevas iga perekonnaliikme peale kuni 60 mk. See on summa, mida keskmine suitsetaja ainult paberosside peale

päeva jooksul välja annab. Selle summaga võib osta ainult üks nael sealihha. Aga riigiteenija peab oskama ja suutma üles kasvata oma lapse, andes temale sellest piskust hariduse, toidu, korteri, ihukatte jne. jne. Iga lapsevanema suurim mure seisab selles, et last kehaliselt ja vaimliselt terve ja väärilise kodanikuna üles kasvata, ja see mure lasub ometegi perekonnaisa, riigiteenija, õlgadel, kes kõige eest vastutust kannab. Milline valu täidab vanemate hinge, kui nad näevad ja teavad, et lapsed viletsate elutingimuste tagajärjel haiguste ohvriks langevad, surevad ehk vaimlisteks ja kehalisteks invaliidideks võrsuvad, mida neile nende oma lihaste laste poolt andeks ei anta. Süvenege riigiteenija perekonnaelu muredesse ja teie leiate seal ainult ühe probleemi, mida iga päev hommikust õhtuni asjata lahendada püütakse. See on igapäevase leiva probleem, riidehilbu ja peavarju probleem, mille ümber võitlus käimas nii kaua, kui pikk on vabariigi iga, ja seda probleemi ei ole suudetud ära lahendada veel mitte osaltki. Kas olete küsinud, riigiisad ja rahvamehed, kuidas algab riigiteenija oma perekonnaelu, millest ehitab ta oma kodukolde? Perekonnaelu ja kodukolde kohendamisele asutakse selles hääs lootuses, et küllap olukord peatselt paraneb, sest on ju mitmed aastad sellest räägitud, on ju vabariigi valitsus seda tõesti mitmel puhul lubanud ja egas valitsuse aususes keegi kahelda ei tohi, ning selles lootuses tehakse laenu oraste peale. Mõõdub aasta, mõõdub kaks; riigiteenija pere suureneb, mis nõuab omajagu veel lisakulusid ja tehakse uut laenu ikka oraste peale, sest lootusi toidab vabariigi valitsus oma lubadustega, konkreetsete lubadustega maks-panna uued palgad 1. jaanuarist, siis 1. aprillist, siis 1. novembrist jne. jne. jne. kuni lõpmatuseeni. Petetud lootuste tõttu seltsivad endisele viletsusele veel uued, — laenude kõrged protsendid, nende tasumine, ja nii liigub riigiteenija perekonnaelu laevuke

ligemale ja ligemale kuristikule, kuhu ta viimaks langeb ja seal hukkub.

See on liialdus, — võidakse mulle vastata; kus on tõendus? — võidakse küsida. Ma võin tõendusi tuua terve rea, kuid vastake enne küsimustele, — millest on tingitud riigiasutustes ettetulnud sagedased riigi rahasummade omandamised, millest on tingitud riigiteenijate peres ettetulnud sagedased vabaturma juhtumised? Ammu see oli, kui ajalehed tõid teate põllutööstusministeeriumi õnnetust ametnikust, kes vabaturma läbi lahkus sellepärast, et ta oma perekonna viletsust, kus lapsed kodus nälgivad ja naine haigemojast lamas, ei suutnud enam üle elada, ja sarnased juhtumised ei ole mitte üksikud. Jälgige neid lugematuid kohtuprotsesse, kus süüpingil istub riigitee-

nija, kes mõnesaja ehk mõnetuhanda marga riigiraha omandamise pärast vastust andmas. Võib julgelt ütelda, et üheksalkümnel üheksal juhtumisel saja hulgast on need seadusevastaselt võetud margad läinud riigiteenija viletsale palgale lisaks äärmiste hädade rahuldamiseks ja et ainult äärmine majanduslik viletsus ajab riigiteenijat kuritarvitustele. Ma tean juhtumisi, kus riigiteenija 120 marga omandamise pärast kohtu poolt ametist tagandati, kinni mõisteti, kuna kaks alaealist last ühes haige emaga saatuse hoolde jäid. Siin ei ole ometegi tegemist kurikalduvustega inimestega, vaid üksnes äärmise viletsusega, mis tõukab riigiteenijaid äärmiste abinõude peale. Ja selle kõige eest võlgname tänu senisele palgapoliitikale. — H-ik. (Järgneb.)

Mitmesugused teated.

Avalik küsimus sm. A. Tulp'ile.

Raudteelaste ringkonnas levinenud kuulujutu puhul, paluksin Teid, sm. Tulp, selgitada „Side“ lähemas n-ris alljärgnevat:

Kas vastab tõele, et Teie, olles riigikontrolli esitaja, olete riigikontrolli nimel protesti avaldanud raudteevalitsuse uude hoonesse kavafetavate raudteelaste organisatsioonide ruumide ehitamise kohta? Olete neid leidnud üleliigseteks ning esinenud ettepanekuga plaanist välja jätta? Kui ja, — siis — millega seda protesti põhjendasite? Kas ei olnud Teil teada raudteelaste organisatsioonide keskkoonduuse — Keskühingu sellekohane märgukiri vabariigi valitsusele, mõõdunud aasta algul, milles näidatud raudteelaste õigused oma kodu-ruumide muretsemiseks riigi kulul, kompensatsioonina raudteelastelt äravõetud — praeguse riigi puu- ja rauatöökooli — ruumide asemele (Tehnika t. nr. 16-e), millised omal ajal raudteelaste kapitaliga ehitatud?

Kuidas vaatate Teie isiklikult ja vaatab poliitiline partei, milles seisate ning valimistel kandideerite, sarnaste ühinguruumide äravõtmise peale? Leiate Teie, et see organisatsioonielu arenemisele halvav pole?

Pean ütleva. Kurb, kui Teie arvamine niisugune on! Kultuurriikes on raudteelasorganisatsioon riigi poolt igateviisi toetatud, on neid esiplaanile seatud võrreldes teiste töölisorganisatsioonidega, ja meil, kus demokraatlikust korrast kõneldakse, võetakse raudteelastelt isegi see, mis nende omandus,

nende raha maksnud, ega soovita uut vahetusena asemele anda. Igatahes ei tahaks uskuda, et sarnane ettepanek tõesti Teie poolt oleks järgnenud ja seda selgitagu Teie lahke vastus. Raudteelane.

Organisatsioonilised teated.

R. ja O. teenijate Keskliidu saadikutekogu aastakoosolek.

Laupäeval, 22. jaanuaril s. a. kell 5 p. l. peab üleriikline Keskliidu saadikutekogu Tallinnas E. õpetajate liidu ruumides (Rataskaevu t. 22) oma aastakoosoleku.

Päevakorras:

1. Koosoleku juhatause valimine.
2. 1926. a. aruanne: a) tegevuse, b) kassa — aruandja A. Lepp.
3. 1927. a. tegevuskava ja eelarve — aruandja J. Piiskar.
4. Palgaküsimus — ref. J. Rukki.
5. Keskliidu ajakiri „Side“ — ref. A. Lepp.
6. Valimised põhikirja järele.

Ülem. riigi- ja omav. teenijate Ühingu kongress.

Pühapäeval, 23. jaanuaril s. a. kell 11 h. kutsutakse kokku Tallinnas riigi- ja omaval. teenijate Ühingu V erakorraline kongress.

Päevakorras:

1. Ühingu reorganiseerimise küsimus.
 2. Kongressil algatud küsimused.
- Kongressil tuleb harutusele praeguse

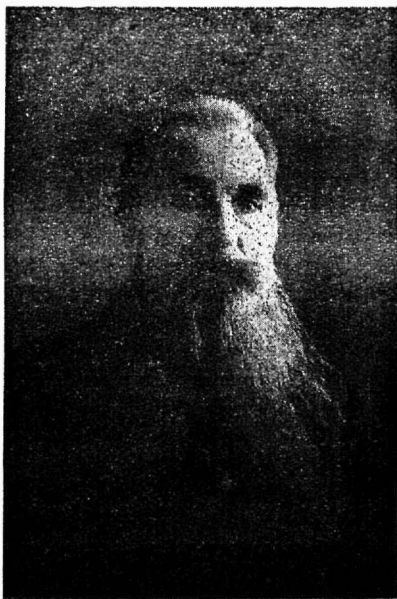
Ühingu likvideerimise küsimus, sest et Ühingu suuremad osakonnad ennast koh-tadel, eelmise, IV, kongressi otsuse põhjal, juba iseseisvateks juriidilise õigustega ühin-guteks on registreerinud.

Ühtlasi võetakse otsustamisele ka uute Ühingute omavahelise Liidu, mille kaudu teostub ühinemine R. ja O. teen. Kesklü-duga, loomise küsimus.

Postiteenistuse alalt.

Postivalitsus oma maksmapandud töö-lihtsustusi muutmas.

1925. a. jaanuaris lubati, kui postikotid ainult liht-saadefisi sisaldavad, saatedokumentidele ja kotilipikule sõna „liht“ peale kirjutada ilma „kaart B“ kotti pane-mata. See kord oli kõigiti praktiline ning kerge täita nii postkontoris, kui agentuuris. Mõõdunu. l aasta detsembris muudeti see kord ära. Kotti tuleb jälle mahutada tühi leheke „kaart B“, millele ainult sõna „liht“ peale märgitud. Milleks see muudatus hea oli – on teadmata. Asjaajamise kohta toonitatakse sagedasti, et agentuurides see iseäranis lihtne ja kerge.



Viipsi, Jaan Jaani poeg,

erusse mineku puhul, pühitses 26. mkp. 44 aastase teenistusjuubelit. Viipsi sündis 26. jaanuaril 1855 a. Läänemaal, Lihula vallas. Vene-Türgi sõjast osavõt-mise järele astus Viipsi 1882 aastal teenistusse Haap-salu postkontorisse, kus teenib tänase päevani. Juubilar on õnnelikult üle elanud kõik meie teenistuse rasku-sed, ning sai isegi vene-ajal hoolsa ja laitmata teenis-tuse eest 4 aumärki. Viipsi on üks vanemaist teeni-jaist postiametkonnas, keda kaasteenijad tunnevad kui hääd ja ausat sõpra. Posti-telegraafi-telefoni-teenijate kutseühisuse Haapsalu osakond soovib oma kaua-aegsele liikmele rahulikku elu ja pikka iga.



Märt Ruubel'i

viekümmes hällipäev.

Tallinna peaposikontori ülem.

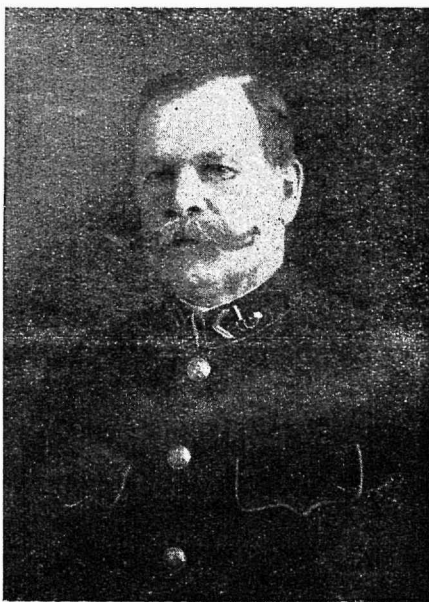
18. jaanuaril pühitses Tallinna peaposikontori ülem, Märt Ruubel, oma 50. hällipäeva, mil puhul temale kaasteenijate, Kuseühisuse ja sõprade poolt südamlikud tervitused osaks said ja feda väikese kingiga austati.

Ümberkäimises alati heasüdamlik ja lahke, teenis-tuse alal kohusetruu ja nõudlik, on M. R. osanud kaasteenijate ja tuttavate lugupidamis ja poolehoidu võita.

Sellepärast on M. R. nüüd oma 50. sünnipäeval täiesti ära teeninud need südamlikud sõprusavaldused, mis temale osaks said. Soovime lugupeetud hälli-päevalapsele veel palju ilusaid päevi, õnne ja edu oma praegusel tööpõllul!

oleks. Tehtud muudatus on saanud aga neile asja-tuks tülik ja ajaraiskajaks.

Maksvate korralduste põhjal saadavad agentuurid kõik omad kuudokumentid ja registrid peale kuu mõõdumist kontoritesse, kus need läbi revideeritakse. Et kontorites kõikidest saatedokumentidest ärakirjad olemas, on võimalik nende põhjal agentuuri väljesta-misi revideerida. Ka postikontoritel postivaguniga vahetades, on „kaart B“ kirjutamine tülik, kuna ainult märkus „liht“ veokirjal küllalt oleks. Tarvilik on see vast ainult suurtel kontoritel (Tallinnas ja Tartus), kus tähtekspeditsioonid eraldi asuvad ning omaette posti lahti teevad ning selle tõftu neil teadmata, kas teatud asutusest tähtsaateid olemas. Nende kahe asutusega vahetades võiks praegu tarvitav korraldus maksmata jääda. Kõigi teiste postkontorite, postvagu-nite ja agentuuride vahel on endine lihtsustatud kord parem ja kergem.



Daniel Mädamürk.

26. detsembril m. a. pühises Võru postkontori I järgu postiljon Daniel Mädamürk oma 25-aasiast teenistus-juubelit. Sel puhul annetati juubilarile kaasteenijate poolt väike kingitus ja posti peavalitsuse ülem austas veteraani kirjaliku õnnesooviga.

D. Mädamürk algas postiteenistust aastal 1901 Võru postkontoris noorema postiljonina. Kui töökas ja kohusefruu teenijõ kõrgendati D. M. juba vene ajal I järgu postiljoniks. Eesti riigi loomispäivil, kui enamlased Võru linna püüdsid vallata, loimetas D. Mädamürk kui ustav isamaalane vaenlase ja Eesti vahipostide tule all, riskeerides eluga, riigivanema telegramme isiklikult kapten Irve kätte soomusrongi, kes Võru linna ümbruses enamlastega lahinguid pidas. Kulsetühisusest võtab osa D. Mädamürk Eesti riigi rajamisest alates, püüdes korduvalt postiteenijate k. ü. Võru osakonna juhatuses.

Kui kohusefruu töömees ning tubli seltsimees on D. Mädamürk võitnud nii kaasteenijate kui ka ülemuse lugupidamise.

P. t. f. k. ü. Võru osakonna jõulupuu.

Vanaaasta õhtul korraldas posti f. t. teenijate kulsetühisuse Võru osakond oma liikmetele jõulupuu. See oli esimene sellesarnane sündmus Võru osakonna ajaloos. Ülivas meeleolus lõbutseti ja viibiti sõbralikult koos kunni hilise koiduni. Üldiselt võib koosviibimist kõigiti kordalainuks pidada ja osavõtjatele jäi temast parim mulje. Võrulased loodavad, et esimene kordalainud koosviibimine mitte viimaseks ei jää.

Postiametniku abitööd rahvale.

Maaasutustes tuleb postiametnikul publikule nende asjade õiendamisel tihti abitöid teha nagu kirja- ja paki-aadressi, paki- ja rahakaardi kirjutamisel, millega suurem hulk maa publikust, iseäranis rahasaatmisel, ise hakkama ei saa. Palju abitööd tuleb teha maksude tasumise hooajal, kus asunikku rent, tulumaks jne. maksjatel vastavatesse panga osakondadesse saadetakse, siin peab peale rahakaardi kirjutamise selle lõigendile ka veel ära tähendama, mis eest ja mis-suguste dokumentide põhjal summa saadetakse. Iseäranis palju tööd on asunikku rendimaksimisega, kus rendisummad rendikaartidel väljendatud rukkikilogrammides ehk Eesti kroonides; need tulevad markadesse ümber arvata ühes tempelmaksu ja suuremalt jaolt ka viivitus 0/0 juurde arvestamisega. Nüüd, kus asutuste koosseis minimaalseni vähendatud, kus oma otsekoheste tööga ollakse üle koormatud, on abitöö tegemine tülikas ja aegakulufav. Näiteks võitis üks kontor mõõdunud aasta oktoobri kuul vastu üle 400 rahakaardi; 70% kaartidest olid postiametnikkude kirjutatud — nendest 270 rendisaatmist. Abitöö tegemine ei ole ametnikule küll sunduslik, kuid kui seda mõnele, olgugi aja puudusel, ei tee, kes võib julge olla, et kusagil ajalehes artikkel ei ilmu, milles kirjeldatakse vastutulemata ametnikku harilikult pealkirja all: „Kas rahvas ametniku või ametnik rahva tarvis“. Ei taha põhimõttelikult olla abitöö tegemise vastu, kuid viimasel on ka omad pahed, miks ametnikkudel seda tegemast peaks keelama. Abitöö tegemine võib kergesti ametniku kahtluse alla saata ja talle ka saatuslikuks saada. Abitööde tegemisel, mida harilikult kiiresti oma otsekoheste tööde vahel tuleb ära teha, tekivad tihti vead ja eksitused nii kodaniku, kui ka ametniku kahjuks. Kui kergesti võidakse süüdistada ametnikku, kes kirjale aadressi peale kirjutab, kirja sisu võltsimises, õeldes, et kiri sama ametniku poolt on lahti võetud ja uus ümbrik kirjutatud. Niisama rahasaatmistel, rahakaart on ametniku kirjutatud, postiliviitungi rahasummale võib 0 (null) juurde kirjutada, ja kes teeb tõeks, et ametnik niisugust summat vastu ei võtnud. Need on väga head abinõud ametnikule „kätemaksmiseks“, ja niisugusi arusaamatusi on ka olnud.

Kuna ametnikku viimasel ajal väga vähe ustakse, kodaniku avaldust aga väga tõenäolisena võetakse, siis oleks küll soovitatav, kui abitööde tegemine postiametnikule üldises korras ära keelataks. Elge

Välissteated.

Kaanada raudteelaste palgaliikumine. (I. T. F.)

Juba mõnd aega on Kaanada raudteede rongipersonaali palgaküsimus liikumisel. Teenijaskond nõuab, et raudteelaste palgad Kaanadas nüüd ja tulevikus Ameerika Ühisriikide raudteeteenijate palkadega

võrdsed oleks — põhimõte, mis enne üldiselt maksev oli, aga viimasel aastatel Kaanada raudteede poolt kõrvaldati. Läbirääkimised asutusega, kus palgaküsimus harutusel oli, ei annud raudteelaskonnale soovitavaid tagajärgi, seepärast otsustas Kaanada era- kui ka riigiraudteede rongiteenijaskond novembri lõpus

välja kuulutada „rahuliku teenistuse katkestamise“. Selle tagajärjel otsustas Kaanada valitsus konflikti rahulikule lahendusele kaasa aidata.

Sel puhul olgu veel tähendatud, et nagu Kaanada eraraudteed, samuti ka riigiraudteed mõõdunud aastal iseäranis heade tagajärgedega töötasid. Statistiliste andmete järgi oli Kaanada raudteede üldsissetulek 1926 a. esimese kümne kuu kestel \$ 344.843.425, missugune summa 1923 aastal saadud sissetuleku rekordsummast \$ 17.415.219 võrra suurem. 1926 a. esimese 10 kuu puhassissetulek on 1925 a. sissetulekust 66,27 protsenti suurem.

Rahvusvahelise Transportlaste Liidu (I. T. F.) liikmete arv 1. jaanuaril 1926. a.

1926 a. 1. jaanuaril oli Rahvusvahelises Transportlaste Liidus (Internationale Transportarbeiter Föderation), milles, nagu teada, meie raudteelaste Keskühingule liikmeks-olemine siseministri poolt ära keelati, järgmised organisatsioonid:

Austraalia.

- 1) Raudtee veduriteenijate ühing 14.000 liikmega.
- 2) Raudteeametnikkude ja teenijate ühing 36.000 liikmega.
- 3) Meremeeste liit 5.000 liikmega.

Austraalia.

Mereteenijaskonna liit 2.000 liikmega.

Brasiilia.

Jõuvagunijuhtide liit 8336 liikm.

Belgia.

- 1) Transportlaste liit 23.667 liikm.
- 2) Raudtee- ja postiteenijate liit 56.000 liikmega.
- 3) Tänav- ja kitsaroopaliste raudteede teenijate liit 11.000 liikm.

Bulgaaria.

Raudteelaste liit 4.386 liikm.

Taani.

- 1) Raudteelaste liit 9292 liikm.
- 2) Veduriteenijate liit 1970 liikm.
- 3) Vabapalgaliste riigiteenijate liit 27.096 liikmega.
- 4) Laevakütjate ühing 2.000 liikm.

Saksamaa.

- 1) Saksa liikumisteenijate liit 289.455 liikmega.
- 2) Saksa raudteelaste ühendatud liit 198.000 liikm.

Eesti.

Raudteelaste Keskühing 1.940 liikm.

Soome.

- 1) Soome transportlaste liit 5.181 liikm.
- 2) Raudteelaste liit 115 liikm.

Prantsusmaa.

- 1) Raudteelaste liit 50.000 liikm.
- 2) Transportlaste liit 15.040 liikm.
- 3) Sadamatöölise liit 10.511 liikm.
- 4) Meremeeste liit 10.000 liikm.

Kreeka.

Raudteelaste liit 10.000 liikmega.

Inglismaa.

- 1) Raudteelaste liit 398.000 liikmega.
- 2) Veduriteenijate ühing 40.000 liikm.
- 3) Raudteeametnikkude ühing 66.130 lk.
- 4) Transportlaste liit 188.000 liikm.
- 5) Transportlased (varustusühingute juures) 15.000 liikm.
- 6) Söetöölise (laadijate) liit Gardifis 1.700 liikmega.
- 7) Meremeeste ühing 8.000 liikm.
- 8) Suur-Britannia ja Iiri madruste ja kütjate liit 54.980 liikm.

Holland.

- 1) Transporttöölise ühing 20.100 liikm.
- 2) Hollandi raudtee- ja trammiteenijate liit 19.047 liikm.

Briti-India.

- 1) Ost-Bengalia raudteelaste liit 8.513 liikmega.
- 2) India ülemaaline raudteelaste liit 56.000 liikmega.

Hollandi-India.

Raudtee- ja trammiteenijate liit 2.611 liikmega.

Iirimaa.

Transportlaste liit 10.000 liikmega.

Islandi saar.

- 1) Mere- ja kalameeste liit 1.260 liikm.
- 2) Töölise liit „Dagsbrún“ 650 liikm.

Itaalia.

Kõik neli liitu (raudteelased, meremehed, trammiteenijad ja sadamatöölised) on välja astuma sunnitud fachtistliku tagakiusamise tõttu 1923 a. juulil.

Jugoslaavia.

Raudteelaste liit 3010 liikmega.
Lõunaslaavia meremeeste liit 500 liikm.

Kaanada.

Raudteeametnikkude liit 10.000 liikmega.

Latvia.

- 1) Raudteelaste liit 4559 liikm.
- 2) Meremeeste liit 350 liikm.
- 4) Tänavraudleelaste liit 420 liikm.

Luksemburg.

Raudteelaste liit 5.030 liikm.

Norra.

- 1) Raudteelaste liit 5.000 liikmaga.
- 2) Vedurijuhtide ühing 1.453 liikm.
- 3) Raudteetöölise ühing 1540 liikm.
- 4) Transportlaste liit 4.619 liikm.
- 5) Meremeeste liit 3.000 liikmaga.

Austria.

1) Raudtee- ja riigikaitse teenijate ühingu 86.399 liikmaga.

2) Tööliseühing 40.232 liikm.

Palestiina.

Raudtee- ja P.t.t. teenijate liit 835 liikm.

Poola.

1) Raudteetehaste töölise liit 58.209 liikm.

2) Trammiteenijate liit 4.100 liikm.

Portugal.

Meremeeste ja sadamatöölise liit 5300 liikmaga.

Rumeenia.

Sadama- ja transporttöölise liit 3.955 liikmaga.

Rootsi.

1) Raudteelaste ühendatud liit 34.860 liikmaga.

2) Vedurijuhtide liit 4912 liikm.

3) Transporttöölise liit 15.562 liikm.

4) Madruste liit 4.075 liikm.

5) Laevakütjate ühing 3.500 liikmaga.

Shveits.

1) Raudteelaste liit 36.533 liikmaga.

2) Kauba-transport- ja varustustöölise liit 1.865 liikm.

Hispaania.

1) Raudteelaste liit 12.361 liikm.

2) Transporttöölise liit 8.000 liikm.

3) Laevateenijate ühing 210 liikm.

Teneriffa.

Töölise liit 500 liikmaga.

Tschecoslovakkia.

1) Tschehhi raudteelaste liit 41.100 liikm.

2) Saksa raudteelaste liit Tschecoslovakkias 17.628 liikm.

3) Vedurijuhtide ühing 6.200 liikm.

4) Tschecoslovakkia transporttöölise liit 4.968 liikm.

5) Jõuvaguniteenijate ühing 1.643 liikm.

6) Siseveeteede meremeeste liit 800 liikm.

Ungari.

1) Ungari riigiraudteeteenijate liit 2.235 liikmaga.

2) Tänav- ja kitsaraudteede teenijate liit 1.300 liikm.

3) Liikumis- ja transporttöölise liit 2.380

Ameerika Ühisriigid.

Sadamatöölise liit 20.000 liikmaga.

Kokku: 2.140.123 liiget.

1925 a. iooksul oli I. T. F. liikmete arv tõusnud 5 maa ja 181.506 inimese võrra. Käesoleval aastal on I. T. F. liikmete arv veelgi kasvanud, mille üle aruanne avaldatakse 1927 aastal. I. T. F. tegevusaruanne pakub nii paljugi uudist. Neis leiduvad muuseas andmed isegi ka selle kohta, kui palju ilmub organisatsioonidel oma eriajakirju, kuis on korraldatud nende väljaandmine ühingu liikmetele (maksuta, alandatud hinna eest, täieliku tasu eest j. n. e.) ja kui palju on ühingu liikmete seas oma ajakirjanduse lugejaid. On näha, et maksuta ajalehti ehk ajakirju annavad oma liikmetele kõik Belgia ja Saksamaa organisatsioonid, Daani raudteelaste, vedurijuhtide ja kütjate ühingud. Soome transportlaste ühing; Inglise madruste, kütjate ja meremeeste ühingud ja osa raudteelaste ühinguid; Hollandis kõik organisatsioonid; Itaalia kitsarööpaliste raudteede teenijate ühingud; Jugoslaavia raudteelaste ühingud; Luksemburgi raudteelaste ühingud; Hollandi-India raudteelaste ühingud; Norra raudtee- ja transportlaste ühingud; Poola raudteelaste ühingud (väljaarvatud tänavraudteelased); Rootsis ja Shveitsis kõik organisatsioonid; Hispaania raudteelaste ühingud; Tschecoslovakkia kõik organisatsioonid (väljaarvatud Siseveeteede meremeeste liit, kes ajakirjandust annab oma liikmetele alandatud hinnaga) ja Ungari transportlaste liit.

Kutselist ajakirjandust anti välja 1926 a. jaanuaris I. T. F. liidu liikmete poolt kokku 91 väljaannet (nende hulgas ka „Side“ arvatud).

Eesti Raudteelaste Keskühingu I. T. F. liikmeksolemine ei ole I. T. F. sekretariaadi teatel veel mitte lõpulikult otsustatud.

Kahel korral on pööratud I. T. F. juhatusele meie Vabariigi valitsuse poole palvega, et see siseministri keelu tühistaks. Tagajärgi pole ta saanud, kuid loodab seda aga kindlasti, kui mitte muul teel, siis Rahvasteliidu liikmete lahkelt toetusel.

Kirjavastused.

V. - Palume jatkata.

Sm. - Läheb. Ootame veel.

Riigi- ja omavalitsusteenijate keskliidu häälekandja

„SIDE”

ilmub 1927. a. endist viisi Raudteelaste Keskühingu
väljaandel ja 2 korda kuus.

„SIDE” ülesanne on Riigi- ja omavalitsusteenijate huvide valvel seistes nende õiguste eest välja astuda, riigi- ja omavalitsusteenijate teadmisi laiendada, nende üksteisele lähenemist võimaldada ja riigiteenijaskonnale tarvilikuks käsiraamatuks olla.

Selle ülesande täitmiseks toob „Side” oma veergudel artikleid riigi- ja omavalitsusteenijaskonna ellu puutuvate päevaküsimuste kohta, arvustab uute seaduste eelnõusi ehk maksvaid seadusi ning korraldusi, väljamineks tegeliku elu nõuetest, toob ülevaateid riigi- ja omavalitsuse üksikute ametkondade tegevusalade kohta, tutvustab riigi- ja omavalitsusteenijaskonda välismaadel maksvate teenistusseaduste ja korraldustega, toob pilte ja kirjutusi riigi- ja omavalitsusteenijate professionaalühingute tegelastest ning tähtsamatest päevasündmustest, avaldab jutte ja vesteid riigiteenijaskonna elu-olu üle j.n.e.

„SIDE”t loeb iga riigi- ja omavalitsusteenija, kes tahab seista ajakõrgusel.

„SIDE” tellimishind 1927. a. jääb endiseks, vaatamata, et ta 2 korda kuus ilmuma hakkab.

„SIDE” maksab aastas: 200 marka, pooleaastas: 100 marka, üksiknumber: 20 marka.

„SIDE” tellimisi võtavad vastu kõik vabariigi postkontorid, postiagentuurid, riigi- ja omavalitsusteenijaskonna kutseorganisatsioonide ning nende osakondade juhatused, raudteelaste tarvitateühisuste kauplused, raudtejaamad j.n.e.

Et senistel lugejatel ajakirja saamises 1927. a. vahet ei tuleks ja uute tellijate jaoks tarvilisel arvul ajakirja trükkida teaks, palub talitus tellimisi aegsasti ära saata.

Samuti palub talitus neid lugupeetuid lugejaid, kel 1925. a. II poole tellimisraha talitusele veel ära saatmata, seda õige pea teha.

„SIDE” talitus ja toimetus asub

Tallinnas, Tehnika tän. 16-c .-. Tel. Balti 221.

E. Raudteelaste Tarvitajateühisus.

Kontor: Tallinnas, Telliskivi 24, omas majas.

Liikmeid — 4000.

Kauplusi — 17.

Ühisuse omad kapitalid Mk. **8.500.000.**

KAUPLUSED TALLINNAS:

<u>Toiduainete kauplus</u>	1. Paldi jaama taga
" "	2. Telliskivi 23
" "	3. V. Kalamaja 20
" "	4. S. Ameerika 15
" "	5. Falkpargi 14
" "	6.)
<u>Lihakauplus</u>	7.) Telliskivi 24 omas majas
<u>Saapa&toiduain. kpl.</u>	8. Kopli 20
<u>Toiduainete kauplus</u>	9. Nõmmel, S. Pärnumnt. 48
" "	10. Tapal, Lai tän. 5
" "	11. Narvas, Joala t. 11/18
" "	12. Sondas, Hammerbergi majas.
" "	13. Kohtlas, Ontoni majas

Vagun-kauplused liiguvad: TALLINN — IR-
BOSKA — NARVA — HAAPSALU — PAL-
DISKI ja SONDA — MUSTVEE LIINIDEL.

Raudteelane, kes oma ühisusest kaupa ei osta, on enese vaevaga teenitud raha vaenlane.

Mida varem see arusaamine tarvitajale selgeks saab, seda kasulikum temale enesele kui ka üldrahvamajandusele.

Astudes ühisuse liikmeks ja ostes tarvisminevad kaubad ühisuse kauplustest aitate koguda ühiskondlikku vara, mis teie heakäekäigu paranemise teenistusse teie soovide kohaselt pandud.